

Sygn. akt IV KK 672/21

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 14 czerwca 2022 r.,
sprawy A. P.
skazanego z art. 107 § 1 k.k.s.
z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego
od postanowienia Sądu Rejonowego w J.
z dnia 28 czerwca 2018 r., sygn. akt II 1 Ko [...]

p o s t a n o w i ł

**uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi
Rejonowemu w J. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w J. wyrokiem z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt II K [...], po rozpoznaniu sprawy A. P. oskarżonego o to że w okresie nie krótszym niż od dnia 7 stycznia 2014 r. do dnia 12 grudnia 2015 r. w J. przy ul. [...] w lokalu o nazwie S. na podstawie umowy najmu części powierzchni lokalu użytkowego z dnia 7 stycznia 2014 r. urządzał i prowadził gry zawierające element losowości na automatach H. o nr [...] oraz o nazwie H. bez numeru, w których można uzyskać wygrane rzeczowe w postaci punktów kredytowych dających możliwość przedłużenia gry bez konieczności wpłaty stawki za udział w grze, a także możliwość rozpoczęcia nowej gry przez wykorzystanie wygranej rzeczowej uzyskanej w poprzedniej grze, bez wymaganego zezwolenia i w miejscu do tego nie przeznaczonym w celach komercyjnych, wbrew przepisom ustawy z dnia 19

listopada 2009 r. o grach hazardowych, tj. o przestępstwo skarbowe z art. 107 § 1 k.k.s., uznał oskarżonego A. P. winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego znamiona przestępstwa z art. 107 § 1 k.k.s. i za to na mocy art. 107 § 1 k.k.s. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 60 złotych; na mocy art. 30 § 5 k.k.s. orzekł przepadek na rzecz Skarbu Państwa dowodu rzeczowego w postaci automatów do gry H. o nr [...] oraz o nazwie H. bez numeru wraz z przynależnościami. opisanych w postanowieniu w przedmiocie dowodów rzeczowych na karcie 15, a przechowywanych w magazynie depozytowym Urzędu Celnego w K. pod pozycją [...]; na mocy art. 230 § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. zwrócił A. P. dowód rzeczowy w postaci „Umowy podnajmu lokalu użytkowego (kopii dla wynajmującego) z dnia 7 stycznia 2014 r.” przechowywanej na karcie 6 akt sprawy; na mocy art. 627 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1993 r. o opłatach w sprawach karnych zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 390 złotych tytułem zwrotu wydatków oraz wymierzył mu opłatę w wysokości 480 złotych (k. 264. 266-267 tom II akt sprawy o sygn. II K 241/16).

Po rozpoznaniu wniesionej w sprawie apelacji przez obrońcę oskarżonego Sąd Okręgowy w K. w dniu 7 kwietnia 2017 r. wyrok ten utrzymał w mocy, rozstrzygając o kosztach sądowych.

W toku postępowania wykonawczego Sąd Rejonowy w J. postanowieniem z dnia 28 czerwca 2018 r. o sygn. akt II 1 Ko [...], w przedmiocie zamiany kary grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności, na podstawie art. 186 § 1 i 2 k.k.s. zamienił skazanemu A. P. karę grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 60 złotych każda, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie o sygn. akt II K [...] na zastępczą karę 60 dni pozbawienia wolności, przy przyjęciu, że jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności jest równoważny grzywnie w wymiarze 80 złotych, wstrzymując wykonanie postanowienia w tym zakresie do czasu jego uprawomocnienia.

Postanowienie to uprawomocniło się w dniu 2 sierpnia 2018 r. (k. 364-364v, tom II akt sprawy).

Od postanowienia tego kasację wniósł Prokurator Generalny, zaskarżając je w całości na korzyść skazanego i zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie art. 186 § 1 k.k.s., polegające na zastosowaniu tego przepisu jako podstawy prawnej zamiany kary grzywny orzeczonej wobec A. P. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w J. z dnia 16 grudnia 2016 r. o sygn. akt II K [...] za przestępstwo skarbowe określone w art. 107 § 1 k.k.s. w wymiarze 80 stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 60 zł i wskutek powyższego określeniu z rażącym naruszeniem art. 186 § 2 k.k.s., na podstawie tej normy kary zastępczej za nieuiszczoną grzywnę w wymiarze 60 dni pozbawienia wolności, przy przyjęciu, że jeden dzień zastępczej kary pozbawienia wolności jest równoważny grzywnie w wymiarze 80 zł, podczas gdy wymienione przepisy dotyczą wyłącznie zamiany kary grzywny określonej kwotowo, a zatem w sprawach o wykroczenia skarbowe, natomiast przesłanki orzeczenia o wykonaniu zastępczej kary pozbawienia wolności za nieuiszczoną grzywnę za przestępstwo skarbowe oraz zasady wymiaru tej kary unormowane zostały w art. 46 § 1 i 2 k.k.w. w zw. z art. 178 § 1 k.k.s., w następstwie czego doszło do ustalenia tej kary w rozmiarze przekraczającym jej dopuszczalny wymiar, który powinien być orzeczony w oparciu o właściwy przepis Kodeksu karnego wykonawczego, przy przyjęciu, że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny, a zatem w wymiarze 40 dni zastępczej kary pozbawienia wolności.

Powołując się na tak postawiony zarzut Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu wykonawczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna w stopniu oczywistym, co umożliwiło jej rozpoznanie na posiedzeniu bez udziału stron, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Słusznie bowiem skarżący podnosi, że art. 186 § 2 k.k.s., który Sąd Rejonowy w J. przyjął za podstawę swojego rozstrzygnięcia o zamianie orzeczonej wobec skazanego kary grzywny na zastępczą karę pozbawienia wolności nie ma zastosowania do przestępstw skarbowych, tylko do wykroczeń skarbowych,

podczas gdy A. P. został skazany na czyn z art. 107 § 1 k.k.s., a więc za przestępstwo skarbowe.

Należy przede wszystkim wskazać, iż z mocy art. 179 § 1 k.k.s. do wykonywania orzeczeń w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu karnego skarbowego, jeżeli przepisy tego Kodeksu nie stanowią inaczej. Zasada ta oznacza, że dla wykonania orzeczenia w sprawie o przestępstwo lub wykroczenie skarbowe na podstawie Kodeksu karnego skarbowego konieczne jest istnienie przepisu, który jako regulacja szczególna wyraźnie wykluczy zastosowanie zasad określonych w Kodeksie karnym wykonawczym. Pierwszeństwo zastosowania tej ostatniej ustawy wynika także z jej art. 1 § 1, który stanowi, że wykonywanie orzeczeń m.in. w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe i wykroczenia skarbowe, odbywa się na jej podstawie, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Rozwiązania zawierające odmienności w zakresie wykonania kar grzywny znajdują się w art. 182 – 187 k.k.s., z tym że część tych odmienności dotyczy przestępstw skarbowych, część natomiast wykroczeń skarbowych.

Już z literalnego brzmienia art. 186 § 1 k.k.s. wynika, że ma on zastosowanie wyłącznie do wykroczeń skarbowych. Wskazuje na to fakt posłużenia się przez ustawodawcę terminem „ukarany” (art. 186 § 1 pkt 1 k.k.s.), co może oznaczać jedynie ukaranego za wykroczenie skarbowe, nie zaś skazanego za przestępstwo skarbowe. Uwzględniając natomiast systematykę kodeksową należy uznać, że wszystkie regulacje zawarte w art. 186 k.k.s. dotyczą zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności za nieuiszczoną grzywnę orzeczoną za wykroczenie skarbowe, tyle że różnych aspektów tej instytucji. W paragrafie 1 pkt 1 i 2 art. 186 k.k.s. określono przesłanki zarządzenia kary zastępczej, w paragrafach 2 i 3 sposób zamiany grzywny na karę zastępczą oraz jej granice, zaś w paragrafie 4 wskazano na formę decyzji o zarządzeniu kary zastępczej oraz na jej zaskarżalność. Cała regulacja nie budzi zatem wątpliwości co do prawidłowości konstrukcyjnej, jak również zakresu stosowania. Oczywiście jest więc, że w art. 185 i 186 k.k.s. ustawodawca zawarł odmienne rozwiązania tylko co do wykonania wykroczeń skarbowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2022 r., IV KK 293/20), co oznacza, że w zakresie

wykonania kar orzeczonych za przestępstwa skarbowe, zgodnie z powołanym już art. 179 § 1 k.k.s. i art. 1 § 1 k.k.w., zastosowanie mają przepisy Kodeksu karnego wykonawczego, w szczególności art. 46 § 1 i 2 k.k.w., w którym określono przesłanki i sposób zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności za grzywnę.

Zgodnie z treścią art. 46 § 2 k.k.w. zarządzając wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności, przyjmuje się, że jeden dzień pozbawienia wolności jest równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny; kara zastępcza nie może przekroczyć 12 miesięcy pozbawienia wolności. W realiach niniejszej sprawy, uwzględniając fakt, że A. P. został skazany za przestępstwo skarbowe na karę grzywny w wymiarze 80 stawek dziennych, oznacza to, iż respektując treść powołanego przepisu możliwe było zarządzenie zastępczej kary pozbawienia wolności w wysokości 40 dni.

Nie ulega zatem wątpliwości, że rozpoznając sprawę w przedmiocie zarządzenia kary zastępczej Sąd Rejonowy w J. rażąco naruszył powołane w kasacji regulacje z art. 186 § 1 i 2 k.k.s., które nie miały zastosowania w postępowaniu wykonawczym prowadzonym wobec skazanego o przestępstwo skarbowe. Uchybienie to miało istotny wpływ na treść zaskarżonego postanowienia, skoro na skutek jego zaistnienia doszło do zarządzenia wykonania kary zastępczej w wyższym wymiarze, aniżeli przewidziany w przepisie mającym zastosowanie, tj. art. 46 § 2 k.k.w. w zw. z art. 178 § 1 k.k.s. Z tych względów podzielając stanowisko skarżącego w całości, zaskarżone postanowienie należało uchylić.

Rozpoznając ponownie sprawę w przedmiocie zarządzenia wykonania zastępczej kary pozbawienia wolności Sąd Rejonowy w J. uniknie stwierdzonego w niniejszej sprawie uchybienia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

a.s.